

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kronl.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Od uredništva. — Posvetovanje o zavarovanju kmetov. — Čiščenje rjavih vin z želatino in mlekom. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Gospodarske drobtine. — Z a d r u g a: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Uradno. — Tržna poročila. — Oznaniila.

Z ozirom na to, da se že dalje časa ponatiskujejo članki iz „Gospodarskega Glasnika“ in „Zadruga“ brez našega izrečnega dovoljenja in brez navedenega vira, je podpisano uredništvo prisiljeno izjaviti, da je ponatis katerega koli članka dovoljen le, če se navede vir.

Uredništvo.

Posvetovanje o zavarovanju kmetov.

(Konec.)

4. vlada se naj pozove, naj predloži kakor hitro je mogoče osnutek postave o rentnih posestvih na kmetih in delavskih domih.

Splošno bi moral k izjavam pred menoj zaslišanih odposlancev omeniti še sledeče:

a) glede vstopa v zavarovanje menim, da bi se zavarovanje moralo vsekakor začeti že s 16. letom; na vsak način bo moralo biti dovoljeno, da lahko stariši zavarujejo svoje otroke ali posle že prej, žes 14., 15. ali celo že bolj zgodnjim letom;

b) dasi je splošna želja kmetskega prebivavstva, naj bi dobil samostojen kmetovavec že s 60. letom pravico do starostne rente, vendar se moram z ozirom na mnogo večje stroške, ki bi nastali zaradi tega, ker bi se morala plačevati neprimerno večja premija, kakor tudi iz tega vzroka odločiti za dovršeno 65. leto, ker je po usnutku postave vsakemu kmetu omogočeno, da pride do uživanja starostne rente, če vplačuje večje premije, že pred dovršenim 65. letom;

c) določbo, da se naj oni kmetovavci, ki imajo več ko dve družini poslov, ne podvržejo obveznemu zavarovanju, naj odbor izloči, ker je tudi v nasprotju z določenimi 2400 K dohodkov in ker se lahko prepreči s tem, da se namesto poslov vzamejo delavci. Da se onemogoči prekinitev zavarovalne dobe pri onih kmetih, katerih dohodki znašajo zaradi ugodne gospodarske konštelacije ali špekulacij začasno več ko 2400 K, naj vzame odbor v ta osnutek postave določbo, da preneha zavarovanje šele tedaj, če znašajo dohodki več let zaporedoma več ko 2400 K;

d) zavarovanje posestnika in njegovih domačih zoper bolezn in nezgode se naj dovoli, oziroma da na prosto roko;

e) zavarovanje za onemoglost se naj tudi zavarovanju zavezanim kmetovavcem in njihovi družini zajamči.

f) onim kmetovavcem, ki žive v prevžitku ali dobivajo penzijo, pa opravljajo kmetijska in gospodarska opravila, se naj dovoli zavarovanje na onemoglost;

g) v slučajih elementarnih nezgod se naj pri socialnem zavarovanju kmetovavcev počaka s plačevanjem in izterjavanjem plačljivih premij.

Na to je bil izprašan spodnještajerski delegat Brenčič, ki je želel, da bi se poskrbelo tudi za starostno zavarovanje vdov in za njim odposlanci iz Koroške, Bukovine, Vzhodnje Galicije, Zapadne Galicije, Šlezke, Istre, Češke in Predarelske. Iz izjav gospodov odposlancev iz Bukovine in Galicije se je lahko posnelo, kake žalostne razmere je v teh deželah ustvarilo načelo proste deljivosti, ki je ustvarilo zemljišča, velika desetino johe, tako da se moramo bati, da ti posestniki nikakor ne bodo mogli plačati zahtevanih premij.

Ta izpraševanja odposlancev so bila ob 7. uri zvečer končana in nato je poročevavec odseka za socialno zavarovanje dr. Drexel njih rezultate na naslednji način posnel:

Na vsak način moramo rezultat današnje enquete smatrati za zelo ugoden. Vsa vprašanja, ki zanimajo odbor za socialno zavarovanje, so obravnana in te obravnave so v svoji celoti podale sliko pričakovanj v občinstvu. Načeloma se je misel socialnega zavarovanja sprejela in od vseh strani se zahteva starostno zavarovanje samostojnih kmetovavcev. Nejasnost vlada samo še glede vprašanja, ali se lahko vseh delih Avstrije plačujejo zahtevane premije. Splošno se lahko trdi, da jih lahko plačujejo vse dežele razun Galicije in Bukovine. Glede obveznosti zavarovanja se najvišji dohodki v znesku 2400 K splošno priznavajo kot pravilna mera; vsi odposlanci pa so edini v tem, da se naj opusti določba, da ni potrebno zavarovanje, če je pri dotičnem kmetovavcu zaposlenih več ko dve družini poslov. Glavno vprašanje je nadalje tvoril prevžitek; vsi odposlanci pričakujejo

splošno, da se bo prevžitkarstvo zboljšalo, če bo uvedeno starostno zavarovanje.

Večina odposlancev je izrekla, da je zavarovanje kmetijskih delavcev za slučaj bolezn potrebno in koristno.

En del odposlancev je želel, da se naj pripusti prostovoljno zavarovanje kmetijskih družin in samostojnih kmetovavcev za slučaj bolezn, večina odposlancev pa to misel odklanja. Nekateri odposlanci so tudi izrekli željo, naj se zavarovanje kmetijskih družin začne šele z dvajsetim letom. Večina odposlancev in izvedencev je imela glede nameravane uprave socialnega zavarovanja velike pomiselke in vsi so želeli, da naj bo uprava kolikor mogoče cena in ne birokratična.

V zvezi s temi vprašanji se je vladi toplo priporočala uvedba rentnih blagajn in ustanavljanje delavskih domov in kmetijskih rentnih posestev.

Od mnogih izvedencev se je sporazumno z vsemi zahtevalo prostovoljno zavarovanje na več načinov. S tem računana že vladina predloga in zdi se, da si je nameravano socialno zavarovanje pridobilo med ljudstvom že toliko tal, da se bo dalo tudi razširiti. Velik del izvedencev je opozarjal na to, da se mora pri zavarovanju za slučaj bolezn ločiti med kmetijskimi in industrijskimi delavci. Velik del izvedencev in odposlancev se je izrazil za to, naj se izplača renta že po dokončanem 60. letu. Nasprotno pa se je povdarjalo, da bi se s tem morale zvišati premije in zato se je ta zahteva opustila, tembolj, ker se lahko z večjimi premijami doseže že prej primerna starostna renta. Odsek za socialno zavarovanje je mnogo pridobil s tem, da je čul odposlance iz vseh dežel in se bo pri svojih posvetovanjih na njihove želje oziral.

Zastopnik Štajerske je imel pri teh posvetovanjih čut, da se peča odsek za socialno zavarovanje s tem vprašanjem zelo resno in da bodo kmalu rešena vsa vprašanja v obliki postave. V teh razmerah je potrebno soglasje vseh kmetovavcev v agrarnopolitičnih stvarih, da se trajno zajamči možnost vplačevanja premij, kar je mogoče le tedaj, če dobi kmetovavec v svojem produktu pravično plačano svoje delo. Juvan.

Čiščenje rjavih vin z želatino in mlekom.

Pritožbe, da mlada vina rjavijo, se množe letos od dne do dne; o vzrokih te bolezni pa smo v „Gospodarskem Glasniku“ dosedaj že večkrat pisali.

V naslednjem hočemo poudariti par nasvetov, kako se naj taka motna ali rjava vina čistijo z želatino in mlekom.

Navadno se čistijo le dobro zavrela in stara vina, ki so še malo kalna, kar izhaja od prahu, ki se pri pretakanju ne da popolnoma odstraniti. Zdrava mlada vina se navadno ne čistijo, ker so redko čista in ker se neprenehoma kalijo od mikroskopično malih živih bitij, n. pr. še delujočih kvasnic.

Samo izjemoma se za mlada vina lahko priporoča čiščenje z znanimi čistilnimi sredstvi, pred vsem z želatino in mlekom, da s tem oborimo povzročevalce bolezni in jih potem s pretakanjem spravimo iz vina.

V takih slučajih se mlado vino kakor hitro je mogoče pretoči z drož in spravi v močno zažveplane sode, da ga potem drugi dan lahko ščistimo.

Navadno velja pravilo, da zadostuje pri rjavih vinih 8 do 12 g želatine in približno enako mnogo dodatka tanina za čiščenje vsakega hektolitra.

Za čiščenje rabljena želatina mora biti popolnoma dobra. Pred vsem mora biti popolnoma čista in brez duha. Zdrobljena želatina, ki jo navadno prodajajo trgovci, ni vedno popolnoma primerna; pri nakupovanju se moramo vedno prepričati, ali je porabna za čiščenje ali ne. Večkrat se ponuja rdeča zdrobljena želatina za čiščenje rdečih vin; njena rdeča barva pa nima na vino nikakega vpliva in je večkrat samo za to, da se ž njo pokrije slabša kakovost želatine. — Sicer pa moramo takoj tukaj omeniti, da je želatina za čiščenje rdečih vin malo porabna, ker se ž njo odpravi iz vina njegovo barvilo in velik del čreslovine, ki pa morata biti vinu ohranjena.

Zelo dobri vrsti želatine za čiščenje vina sta znamki „Weinlaube“ in „Osticol“, ki se lahko dobijo v vsaki boljši trgovini s kletarskimi potrebščinami.

Predno čistimo, raztopimo v vinu primerno količino želatine toplo v lahkem, a popolnoma zdravem vinu; pri tem pa moramo pridno in pazno mešati, da se nam ta zmes ne zasmoti. Za raztopino se vzame navadno toliko vina, da je mešanica sicer gosta, a ne taka kakor hladetina.

Sedaj potegnemo iz soda, kakoršen pač je, 2—3 škafe vina, jih postavimo na stran in vlijemo v pol škafe vina to čistilo, ki ga z vinom dobro premešamo. Da je čistilo še bolj dobro zmešano, ga parkrat visoko prelijemo iz enega škafe v drugi, tako da se mešanica dobro razpeni. Sedaj šele jo vlijemo v sod in jo s palico (ki je boljša ko navadno rabljena veriga) z vinom dobro pomešamo in v sodu enakomerno razdelimo. Če pa nimamo palice, vino pri čepu iztočimo in ga skozi piljko zopet vlijemo, tako da se s čistilom dobro pomeša. Vino, ki smo ga djali prej na stran, rabimo sedaj za to, da sod dopolnimo.

Popolnoma enako se 24 ali 28 ur

pred čiščenjem z želatino doda čreslovina v taninu onim vinom, ki je imajo zelo malo. Zelatina ustvari s čreslovino v vinu kosmičasto oborino, ki izloči iz vina rjavo barvo in jo spravi v drože, s katerih se naj čisto vino čez kakih 14 dni pretoči.

Če pa je bilo čiščenje brez uspeha, kar se zgodi tedaj, če je bilo premalo čistila, potem se mora čez kakih 8 dni zopet ponoviti in tokrat vzeti več želatine.

Če je bilo n. pr. čiščenje z 8 g želatine brezuspešno, potem se mora drugokrat poskusiti z 12 g.

Da pa nam ni treba ponavljanja, je dobro, če poskusimo pred glavnim čiščenjem čiščenje v steklenicah. V ta namen si oskrbimo 3—4 steklenice iz belega stekla, držeče 0.7 l.

Te steklenice se dobro očistijo, potem pa nekoliko zažveplajo; nato se vlije v vsako $\frac{1}{2}$ l vina, ki se dobro pretrese, tako da se vino dobro spoji z žvepleno sokislino.

Sočasno si naredimo desetodstotno raztopino želatine in desetodstotno raztopino tanina.

Sedaj nalimamo na vsako steklenico listek, na katerem zapišemo številko in množino želatine in tanina. Na primer:

Steklenica št. 1,	želatine 6 g,	tanina 4 g;
„ „ 2 „	8 g,	„ 6 „
„ „ 3 „	10 g,	„ 8 „

in tako naprej.

Sedaj vzamemo z bureto (graduвано epruveto) od raztopine tanina in dodamo steklenici št. 1 dva kubična centimetra, steklenici št. 2 tri in steklenici št. 3 štiri kubične centimetre te raztopine, kar znaša za hektoliter vina v steklenici 1 štiri, v steklenici 2 šest in v steklenici 3 8 g taninovega dodatka. Sedaj se vino v vsaki steklenici dobro premeša s tresenjem in nato se da z bureto v steklenico št. 1 tri, v št. 2 štiri in v št. 3 pet kubičnih centimetrov raztopljenе želatine, na kar se zmes s tresenjem dobro premeša in postavi na miren, ne pretopen kraj. Poleg teh poskusov postavimo tudi steklenico nečiščenega vina.

Že čez dva ali tri dni se pokaže v posameznih steklenicah, kako se vino čisti in že peti ali šesti dan se vidi čistilni vpliv posameznih množin želatine. Recimo, da je vino v steklenicah 2 in 3 najbolj čisto, torej popolnoma enako, potem vzamemo navadno manjšo množino čistila za veliko porabo, torej v tem slučaju osem gramov želatine in šest gramov tanina na hektoliter.

Jako dobre uspehe so pri čiščenju rjavih vin dosegli s skrbno posnetim, svežim mlekom in z v trgovini razširjenim kazeinom.

Če se naj rabi mleko za čistilo, potem se v ta namen sveže namolzeno mleko, ki pa mora biti zdravo, postavi v snažni posodi na kak hladen kraj in drugi dan skrbno posname. Takega mleka se doda za čiščenje vina 1—1.5 l na hektoliter vinu ravno tako kakor želatine. Uspeh se navadno pokaže že čez par dni.

Ker pa se začne mleko še bolj in prej razkrajati ko želatina, moramo vino s teh droži prej pretočiti ko z želatine, navadno že po 8—10 dneh. Dalje ne sme vino na teh drožih nikakor ležati,

ker prihajajo iz njih nazaj v vino razne snovi, ki bi lahko povzročile, da bi vino zopet postalo bolno. Tutschka.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 11. januarja 1910. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: Oba podpredsednika Henrik vitez pl. Plessing in Roman Neuper, zastopnik visoke c. kr. namestnije dr. Viktor Regbauer, 17 članov osrednjega odbora in glavni tajnik Juvan kot zapisnikar.

Podpredsednik Henrik vitez pl. Plessing pozdravi navzoče gospode, konstatira sklepčnost in otvori zborovanje. Pred vsem predstavi novega zastopnika visoke vlade gospoda c. kr. okrajnega glavarja dra. Viktorja Negbauerja kot novega deželno-knežjega komisarja in ga prosi, naj nakloni družbi in njenemu delu isto zanimanje in blagohotnost, ki ga je imel njegov prednik. K temu prečita dopis visokega c. kr. prezidija namestnije, s katerim se poroča načelnstvu kmetijske družbe, da se je namesto gospoda c. kr. dvornega svetnika viteza pl. Hammer-Purgstalla določil gospod c. kr. okrajni glavar dr. Viktor Negbauer za deželno-knežjega komisarja pri c. kr. kmetijski družbi. Se vzame na znanje.

Nato prečita predsednik načelnstvu družbe od gospoda dvornega svetnika barona Hammer-Purgstalla poslano pismo z dne 9. januarja t. l., s katerim se gospod dvorni svetnik baron Hammer-Purgstall z zelo iskrenimi besedami poslavlja od družbe in se zahvaljuje osrednjemu odboru za njegovo prijazno in pospešujočo pomoč pri svoji službi. Slovo tako priljubljenega zastopnika vlade vzame O. O. z obžalovanjem na znanje. O. O. sprejme z navdušenjem predlog predsednika, naj se gospodu baronu Hammer-Purgstallu pošlje iskrena zahvala za uspešno pomoč pri delu za koristi c. kr. kmetijske družbe in za njegovo ljubeznivo podpiranje O. O. pri njegovem delu in v tem zahvalnem pismu se naj omeni da bo O. O. imel še priliko počastiti tako zelo priljubljenega zastopnika vlade s posebnim odlikovanjem.

Zapisnik zadnje seje z dne 7. decembra kroži v vpogled in nato preide O. O. na dnevni red.

1. Mnenje visokemu c. kr. namestništvu glede regulacije špeharske obrti v Mariboru in Ptuj. Poroča član O. O. gospod Klammer.

V podrobnem poročilu poroča referent o postanku in razvoju špeharstva, govori zelo obširno in natančno o njegovem pomenu za producente in konzumente in o škodah, ki bi jih imela odprava špeharstva za oba dela in predlaga sledeče:

O. O. blagovoli v svojem mnenju povedati, da je dovolitev in ohranitev dosejanega načina špeharskih sejmov, to je dovolitev izsekavanja svinjskega mesa na trgih mest Maribor in Ptuj v korist konzumentom in producentom. Predlog se sprejme.

2. Nato se O. O. posvetuje o prošnjah za sejme, ki so jih vložile občine Nemška Bistrica, Landl in Podčetrtek in jih reši.

3. Poročila in predlogi rastlinorejskega odseka:

a) Poročilo in predlog o potrebi uvedbe in razširitve potovalnega pouka o rastlinoreji.

Poročevavec član O. O. gospod Kurt vitez pl. Ecker-Eckhofen poroča zelo temeljito o potrebi raznih izboljšav na polju pridelovanja rastlin, posebno glede izbere vrst, pridelovanja semenja, uvedbe tržnih rastlin, boljšega obdelovanja in gnojenja, kar pa se da doseči le z bolj intenzivnim potovalnim poukom. V ta namen bi se zelo dobro dale porabiti učne moči zimskih kmetijskih šol posebno v oni dobi, ko jim ni treba poučevati; tudi bi tak pouk prišel zelo v dobro njihovi strokovni izobrazbi. Na drugi strani pa bi lahko na teh potovalnih predavanjih tudi vzbujali zanimanje za obisk zimskih šol med kmetovavci. Poročevavec priporoča, naj sprejme O. O. sledeči predlog rastlinorejskega odseka:

O. O. naj pozove učne moči zimskih kmetijskih šol, naj izdelajo načrt o intenzivnejšem gojenju rastlinoreje s pomočjo potovalnega pouka v naslednjih mejah: izboljšava pridelovanja žita z izbero semenja in podpiranjem nameravane akcije dežele, glede oddaje semenja, pridelovanja in prodaje semenja, pridelovanje travinega, travniškega, deteljnega in poljskega semenja, gospodarstva z gnojem, posebnih kultur, propagande kmetijskega pouka.

Član O. O. ravnatelj Zweifler želi, naj bi se v prospeh in povzdigo kmetijskega pouka sploh rabile še v večji meri tudi učne moči poljedelskih šol poleg zgore navedenih strokovnih moči, da bi na ta način ostala vedna zveza med šolo in kmeti, govori o potrebi sistematičnega postopanja pri odpošiljanju učnih moči na potovalna predavanja v tem oziru, da se naj v prvi vrsti rabijo samo one učne moči, ki učijo na bližnjih zavodih in stavi tozadevni predlog, ki ga glavni tajnik Juvan podpira.

Nato se predlog odseka in člana O. O. gospoda ravnatelja Zweiflerja sprejmeta.

b) Sklepanje o predlogu tvrdke Gerdes in sin v Vuhredu glede uvedbe pridelovanja cikoriije na Štajerskem in ustanovitve večje sušilnice za cikoriijo. Poroča član O. O. gospod Klammer.

Ker rastlinorejski odsek uvedbo pridelovanja cikoriije in ponudbo imenovane tvrdke odkrito in iskreno pozdravlja, se sprejme predlog odseka, naj se navedeni tvrdki naznani, da bo kmetijska družba nemudoma storila vse potrebne korake, da se bo prepričala, ali se lahko pridelovanje te rastline uvede na Štajersko ali ne. V ta namen bo poslala podružnicam Srednje in Spodnje Štajerske primerne okrožnice.

c) Poročilo o rezultatih z državno subvencijo podpirane akcije za pospeševanje pridelovanja semenja in krme in predlog za leto 1910.

Poročevavec član O. O. gospod dr. Hotter govori v obširnem poročilu o rezultatih v letu 1909. s pomočjo državne subvencije v znesku 5000 K izvedene akcije za pospeševanje pridelovanja tra-

vinega semenja in krme z oddajanjem semenja za polovično ceno, ki je obsegala:

a) na Gornjem Štajerskem napravo dvanajstih novih trajnih travnikov in pašnikov, začasnega travnika in izboljšavo s posetvijo na skupni površini 31 joh;

b) na Srednjem Štajerskem 26 novih naprav trajnih travnikov, sedem izboljšav s posetvijo, tri deteljišča in lucerno v skupni površini 72 joh;

c) na Spodnjem Štajerskem 16 novih naprav, tri izboljšave s posetvijo in 5 deteljišč s skupno površino 42 joh.

Kakor se lahko posname iz došlih vprašalnih pol, moramo skoro vse setve označiti kot posrečene in uspele, samo nekaterim nasevom je škodila suša. Pridelki se splošno označujejo kot zadovoljivi. Akcija je po vsej deželi našla dovolj odmeva in splošno se želi, da bi se nadaljevala. Nadalje omenja poročevavec od ministrstva stavljenе zahteve, ki so deloma že izpolnjene in katerim se deloma še mora ugoditi in priporoča, naj se sprejme sledeči predlog sekcije:

Akcija se v letu 1910. nadaljuje in se v družbinih glasilih takoj razpiše; subvencionirana površina se določi na 1/2 joha do dveh joh, in subvencija se podeli, če se izpolni vprašalna pola, ki se mora v določenem roku vrniti kmetijski družbi; prošnik se mora pri svoji prošnji zvezati z reverzom, da bo vse pogoje izpolnil, če pa ne, vrnil podporo. Visokemu c. kr. poljedelskemu ministrtvu se naj pošlje poročilo o uspehih akcije v letu 1909. in naj se naprosi, da naj blagovoli za leto 1909. nakazati obljubljenno subvencijo 5000 K. Predlog se sprejme.

5. Poročilo malega komiteja živinorejskega odseka glede izprositve državnega doneska za ustvaritev, oziroma izboljšavo paš.

Poročevavec prečita tozadevni odlok c. kr. poljedelskega ministrtva z dne 9. avgusta 1909, v katerem obljublja omenjeno ministrtvo za vsestransko povzdigo živinoreje, če bo pomagala tudi dežela, v slučaju primernih konkretnih predlogov v decembru 1909 ali pa v januarju 1910 državno podporo v znesku 10.000 K. V zvezi s tem poroča glavni tajnik o najvažnejših stvareh od strokovnega komiteja izdelanega razglasa, glede oddaje subvencij za izboljšavo paš in naprav novih pašnikov, nadalje o vprašalni poli glede popisovanja pašnikov in o določbah obveznice, ki jo mora vsak prošnik podpisati. Tudi prečita prošnji na visoko c. kr. poljedelsko ministrtvo in visoki deželni odbor, ki se morata predložiti z omenjenimi obrazci in v katerih se prosi visoko c. kr. poljedelsko ministrtvo, naj da za leto 1910. znesek 10.000 K in deželni odbor primeren znesek.

Predlogi in nasveti, predloženi od strokovnega komiteja, se soglasno sprejmejo.

6. Sklepanje o predlogu gospoda deželnega poslanca Alfreda pl. Lindheima na Dunaju, naj se predloži visokemu c. kr. poljedelskemu ministrtvu peticija o potrebi uradne statistike cen za domače blago po naših deželah. Poroča član O. O. gospod ravnatelj Göhlert.

Poročevavec govori o škodi, ki jo imajo naši producenti in konzumenti vsled pomanjkanja uradne statistike cen našega blaga v tuzemstvu, dočim se statistični podatki o trgovskih vrednostih v inozemstvu od nalašč za to določene permanentne komisije zanesljivo zasledujejo, opozarja na navado v Nemčiji, kjer se blagovne cene vsakega meseca s cenami prejšnjih let in mesecev javno in brezplačno naznanjajo in pozdravlja nasvet gospoda deželnega poslanca viteza pl. Lindheima, naj se v tej stvari pri visokem c. kr. trgovinskem ministrtvu kaj ukrene. Poročevavec priporoča, naj se visokemu c. kr. trgovinskemu ministrtvu pošlje vloga, v kateri se nasveti gospoda viteza pl. Lindheima toplo priporočajo. Predlog se sprejme.

7. Podružnica Št. Ilj v Slov. Gor. prosi, naj se izposlujejo za prihodnje hroščevsko leto od države in dežele primerno visoke podpore za zbiranje hroščev in da se naj, če se le da, dela na to, da se šolska mladina obligatorično porabi za to delo.

Poročevavec član O. O. gospod baron Ecker prečita prošnjo šentiljske podružnice glede odredb za pokončevanje hroščev, oziroma ogrcev, opozarja na tozadevne intenzivne akcije po drugih deželah, n. pr. na pokončevanje kobilic na Goriškem leta 1909., kjer je na 30 šolah 2100 šolarjev v celih 26.845 delavnih dneh lovilo kobilice, kar je stalo državo 17.000 K a imelo velik uspeh. Na enak način se naj za to delo porabi tudi pri nas šolska mladež in da se vsa akcija energično izvrši, priporoča poročevavec, naj se sprejmejo sledeči predlogi:

1. Visoki deželni odbor se naj naprosi, da pozove okrajne zastope, naj poskrbe vse potrebno za pokončevanje tega škodljivca, naj zvišajo nagrade na 5 v za liter in naj se opozorijo, da bodo postavili z dne 10. decembra 1868 energično rabili;

2. naj se naprosi, da naj izda pouk, kako se naj pokončujejo rjavi hrošči in kako se naj varujeta največja sovražnika teh hroščev in njihovih ogrcev, krt in netopir;

3. naj izda prepoved pokončevanja netopirjev;

4. deželna šolska oblast se naj nujno pozove, naj ponovno izda deželnim šolam nalog, naj dajo šolsko mladež na razpolago za pokončevanje rjavih hroščev;

5. deželni potovalni učitelji se naj pozovejo, naj to akcijo podpirajo s poukom in organizacijo;

6. visoka c. kr. namestnija se naj naprosi, da poveri političnim oblastim varstvo nad pravilnim izvrševanjem postav za varstvo polja.

Član O. O. gospod ravnatelj Zweifler podpira te predloge in želi samo še, da se vanje privzame tudi pokončevanje gosonic.

Nato se sprejmejo predlogi odseka z dodatnim predlogom ravnatelja Zweiflerja.

3. Poročila in predlogi perutinorejskega odseka.

a) Poročilo in predlog glede regulacije deficita pri razstavi perutnine.

Poročevavec član O. O. gospod Kurt vitez pl. Ecker-Eckhofen. Poročevavec opiše natančno vso zadevo, ki jo je posebni komite, oziroma knjigovodstvo kmetijske družbe podrobno dognalo in pojasnilo in priporoča, naj se sprejmejo naslednji predlogi perutninorejskega odseka:

1. Ponudba perutninorejskega društva v Radvinah pri Mariboru, da bo prispevalo za pokritje primanjkljaja pri razstavi perutnine 300 K, se hvaležno sprejme. Primanjkljaj, ki znaša še vedno 4306 K 10 v se pokrije iz ostanka subvencije za perutninorejo v letu 1909, ki znaša 5722 K 27 v. Kar še preostane, se porabi za sledeče subvencije: 600 K gornještajerskemu perutninorejskemu društvu v Ljubnem ob Muri, 800 K društvu za rejo in varstvo živali v Mariboru, prvo štajersko društvo za rejo perutnine pa je s tem, da se mu povrne njegov dolg v znesku 803 K 11 v dovolj odškodovano za to, da ni dobilo nobene podpore v denarju.

2. Visoki O. O. blagovoli skleniti, da se od knjigovodstva dognani preostanek v znesku 415 K 89 v od gospoda c. kr. finančnega računskega revidenta Papeža v določenem roku izterja in če ni drugače mogoče, sodnijsko. Predloga se sprejmeta.

b) Poročilo o razdelitvi perutnine v jeseni 1909 na podlagi došlih prošenj. Poroča glavni tajnik Juvan.

Poročevavec poroča natančno o izvršitvi sklepa O. O. z dne 19. oktobra 1909, in sicer o načelih, po katerih se je odsek ravnal pri podeljevanju perutnine, pri čemer se je gledalo pred vsem na to, da bi se podpore razdelile primerno vsem delom dežele in podružnicam, kakor tudi na pravilno izbiranje in razpošiljanje perutnine, pri čemer je z veliko spretnostjo pomagal deželni nadzornik za živinorejo gospod Martin Jelovšek, za kar mu izreka odsek iskreno zahvalo.

Po poročilih prošnikov, ki so nam došla, je prišla vsa perutnina v prav dobrem stanju v roke prosvincev, ki se za njo iskreno zahvaljujejo. V podrobnostih treba poročati sledeče:

Razdelilo se je stare štajerske pasme 81 petelinov, 188 kokoši; sulmodolske pasme 327 petelinov, 439 kokoši; bele celjske pasme 14 petelinov, 7 kokoši; skupno torej 422 petelinov in 634 kokoši ali vseh skupaj 1056 glav s stroški 1119 K 40 v, kolikor jih je doslej poplačanih. Pri dveh dobavnikih še namreč niso pokriti.

Po deželi je razdelitev naslednja: Na Gornje Štajersko se je 73 prosvincev v 21 podružnicah razdelilo 75 petelinov in 147 kokoši, na Srednjem Štajerskem se je 153 prošnikov v 20 podružnicah razdelilo 156 kokoši in 168 petelinov, torej je dobilo skupno v 65 podružnicah 413 prošnikov brezplačno perutnino.

Poročevavec prosi, naj se njegovo poročilo vzame z odobravanjem na znanje. — Sprejeto.

e) Poročilo in predlog o pismu gospoda Maldeghema glede odjema 300, oziroma 128 glav perutnine po 10 K. Poročevavec član O. O. Kurt vitez pl. Ecker-Eckhofen.

Sklene se temu dobavniku izjemoma za 128 glav perutnine zaradi svoječasne sklepa perutninorejskega odseka

doplačati diferenco do 8 K, da pa se odsek v bodoče nikakor ne bo dal vezati glede določene cene ali določenega števila perutnine.

9. Nemški deželni kulturni svet za Češko v Pragi prosi kmetijsko družbo, naj se pridruži svoječasni njegovi vlogi na finančno ministrstvo zaradi obdačitve gozdov. Poroča član O. O. gospod Neuper.

Poročevavec govori o vzrokih, ki so nemški odsek deželnega kulturnega sveta v Pragi privedli do tega, da je poslal c. kr. finančnemu ministrstvu peticijo, ker zaračunajo davčne oblasti prejemke pri cnem lesu, ki ga podre veter ali sneg. Taka praksa pa je protipostavna in ni nobenega dvoma, da so ti prejemki le neznatna odškodnina za uničeni kapital, ne pa kaki dohodki in da se zato ne smejo obdačevati. Ker je Štajerska zelo gozdnata in ker trpe naši gozdovi veliko škodo od vremena in mrčesa, je potrebno, da se takemu ravnanju davčnih oblasti postavimo po robu. Zato priporoča poročevavec, naj se sprejme sledeči predlog:

O. O. blagovoli skleniti, da se v polnem obsegu priklaplja vlogi češkega deželnega kulturnega sveta, naj nemškemu oddelku češkega kulturnega sveta to naznani in peticijo razširi tudi na škodo, storjeno po mrčesu. Predlog se sprejme.

12. Poročilo visokemu c. kr. poljedelskemu ministrstvu o nameravani preosnovi poročanja o stanju setev in ocenjevanja pridelka. Poroča član O. O. gospod ravnatelj Göhlert

Poročevavec pozdravlja od ministrstva nameravano preosnovo poročanja, ki bi se potem pri nas uredilo na isti način kakor v Nemčiji, kjer se ne ocenjuje samo z besedami ampak tudi v številkah in želi samo, da bi tudi druge države sprejele ta način ocenjevanja, ki omogoča lahek pregled. Zato priporoča, naj O. O. tej preosnovi pritrdi in obljubi, da jo bo, kolikor bo možno, podpiral.

13. Poročilo glede predloga, naj se kmetško knjigovodstvo izda tudi v slovenskem jeziku. Poroča glavni tajnik Juvan.

Poročevavec opozarja pred vsem na to, da tukaj ne gre za nikak novi predlog ali sklep, ampak samo za izvršitev sklepa osrednjega odbora z dne 9. januarja 1909, kjer se je sklenilo izdati kmetško knjigovodstvo tudi v slovenskem jeziku, kakor hitro bo za to dovolj denarja. Ker je ministrstvo zvišalo tozadevno podporo od 400 na 800 K in ker je zaradi hitre prodaje druge izdaje nemškega knjigovodstva dosežen prebitek 578 K, ni za slovensko izdajo nobene zapreke več. Zato priporoča, naj se poskrbitev slovenske izdaje izroči družbini pisarni. Predlog se sprejme.

Nato se poroča še o nekaterih družbinih stvareh. Ker zoper zapisnik zadnje seje ni nobenega ugovora, ga načelnik proglasi za odobrenega in zaključi sejo.

Zborovanja podružnic.

= Kozjanski okraj. Kmetijska podružnica za kozjanski okraj priredi občno zborovanje dne 27. februarja t. l. ob 2. uri

popoldne, v slučaju nesklepčnosti pa ob 3½ uri popoldne v prostorih gospoda Gučeka v Kozjem, na katero se vabijo vsi p. n. gospodi udje in prijatelji tako organizacije potrebnega kmetijstva. Dnevni red: 1. Poročilo načelnika in tajnika. 2. Pregled in odobrenje računa za leto 1909. 3. Sprejem novih udov, nove in zastarele udnine ter naročil vsakovrstnih kmetijskih gospodarskih potrebščin. 4. Sklepanje in določitev s kakšnimi sredstvi naj bi se že več let zaostala udnina od dotičnih udov, ki je vsako izterjavanje dobrim potom brezuspešno, izterjala. 5. Poučni govor domačega živinozdravnika gospoda Hrabolek o živinokužnih boleznih i. t. d. 6. Izvolitev odposlanca k občnemu zborovanju kmetijske družbe v Gradec dne 17. in 18. marca t. l. 7. Razni nasveti in pogovori. Anton Maček, načelnik.

Iz podružnic.

C. kr. kmetijska podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici, naznanja, da naj vsi stari udje, kateri še udnine niso vplačali isto tajništvu podružnice do 26. februarja 1910 popošljejo, sicer se več ne smatrajo za ude podružnice.

= Sv. Jurij ob Ščavnici. Kmetijska podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici je imela dne 9. januarja 1910 svoj letni občni zbor v Divjakovej gostilni pri Kapeli z začetkom ob dveh popoldne. Po določenem dnevnem redu, kar se je v Gospodarskem Glasniku že prej oznanilo, povzame gosp. predsednik, ko se je zbralo dovoljno število udov, besedo. Pozdravlja došle kmetovavce, da so se potrudili, če tudi od daleč in niso pozabili s tem pri pomoči do gospodarske samoosvoje kmetškega stanu. Pozdravlja gosp. potovalnega učitelja Pirstingerja za prijazno sodelovanje. Gosp. predsednik nam obrazloži potem v jasnih potezah delovanje v pretečenem letu. Podružnica je obstala prav komaj 9 mesecev in se kot novinec imela boriti z mnogimi težkočami, kar je za vsak začetek samoumevno. Vendar se je tudi v tem kratkem času precej storilo. Sledilo je zaporedoma več različnih gospodarskih naročil kakor bik 1, merjascev 5, perutnine 18, semnja in gnojila kakor je razvidno iz tajnikovega poročila. Ker ima podružnica torej edino le zboljšanje gospodarstva v svojem delokrogu, povdarja gosp. predsednik, da goji iskreno željo, da dobijo vsi kmetovavci v kratkem prepričanje, da je organizacija za napredek kmetijstva v sedanjem času neobhodno potrebna. Po tem svojem nagovoru preda gosp. predsednik besedo gosp. tajniku. Gosp. tajnik si pred svojim poročilom dovoli kratko opazko glede toletnega opazovanja v praksi osobito, da še udje premalo pazno ali pa sploh ne čitajo Glasnika, da še potem marsikateri niti pomena ne ve kmetijskim družbam. Naglašja posebno vestno zasledovanje v Glasniku in tudi praktičnega zasledovanja delokroga podružnice, nakar uspeh ne more izostati. Za tem preide gosp. tajnik k svojemu poročilu. Dopisov je došlo na podružnico 48, odpostalo se je 95 pisem. Odborove seje so bile 3. Gospodarskih predavanj je bilo četvero skupno z onim ob ustanovitvi podružnice. Gospodarskih

shodov dvoje. Udov smo imeli v pretečenem letu 125, denarnega prometa je bilo 1543 K 85 v. Blagovnega prometa: a) naročilo 26 kg deteljnega semena (vsled pozne ustanovitve); b) naročilo 16 kom. drevesec; c) naročilo 1 bika marijadvorske pasme; d) naročilo 5 plem. merjascev; e) naročilo 6 subvencijskih petelinov in 12 kokoši; f) naročilo umetnega gnojila 150 mq; g) naročilo ene travniške brane. Za gosp. tajnikom poda svojo poročilo gosp. blagajnik. Naglašaja, da je bilo dohodkov 200 K, stroškov 63 K 2 v; ostanek v blagajni 136 K 98 v. Pri tem poročaja, da se je izdalo tajniku za papir in marke 18 K 9 v; za voznino merjascev 8 K 6 v; ostalo za druge upravne stroške, kakor kaže natančno blagajni dnevnik. Občni zbor ne najde nič nasprotnega in nedopustnega v blagajni in izdatke soglasno potrdi. K točki 5. dnevnega reda. Volitev delegatov na občni zbor v Gradec. Izvolijo se gospodje Jakob Breznik, predsednik, Jakob Zemljič in gosp. Pertl Quirin. Zadnji, ako do 15. februarja nad 125 udov vkup spravimo. Predlogi, katere bodo za podružnico v Gradcu pri občnem zboru delegati predložili se določijo, ker čas pri zboru ni dopuščal, pri odborovi seji. K točki 6. dnevnega reda povzame gosp. potovalni učitelj Pirstinger besedo in v poljudni besedi obrazloži več nejasnosti pri podružnici, daje navdušenje za delo in zatrjuje potrebo in korist gospodarskega lista, od katerega pa imamo uspeh, ako s prevdarkom čitamo. Za svoj teoretičen poduk je vzel gosp. potovalni učitelj v glavnem umno kletarstvo, potem v manjšem sadjerejo in vinorejo. Ker pa vsega ne moremo zabeležiti radi velike obsežnosti, je pri podružnici sestavljen dokaj natančen zapisnik vsakemu udu na razpolago. Po dvehurnem predavanju se gosp. predsednik zahvali gosp. potovalnemu učitelju za njegov trud z željo nam v tekočem letu pokazati praktično celo zadevo. H koncu je še pristopilo oziroma tudi vplačalo starih in novih udov ta dan 24 K že 71 dotodaj nabranim in je upanje, da letos v številu udov ne nazadujemo. Ker ni bilo več predlogov, se ob pol 7. uri zvečer zaključi shod. Kmetijska podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici dne 9. januarja 1910. Breznik, predsednik, Nemeč, tajnik.

Zadreška dolina. (Občni zbor „Kmetijske podružnice za Zadreško dolino“.) Naša kmetijska podružnica je imela svoj letošnji občni zbor v nedeljo, dne 16. januarja 1910 ob 3. uri popoldne v gostilni gospe Marije Mikuš v Gornjem gradu. Ko se je nabralo dovoljno število članov, je otvoril tajnik gosp. Kocbek zborovanje. Predsednik je bil zadržan, pač pa je med zborovanjem došel. Otvoritelj presrečno pozdravi vse navzočnike, zlasti pa še kmetijskega potovalnega učitelja gosp. Goričana, ki je došel k nam, da predava in nas poučuje. Želi, da bi bilo zanimanje za kmetijsko podružnico vedno večje. Sploh naj bi prodrlo v kmečke vrste mnenje, da je „Kmetijska družba“ prava kmečka stanovska organizacija. Za predsednika zborovanja se je določil gosp. Rup, ki je dal besedo gosp. Goričanu. Gosp. Goričan je že stari znanec pri nas. Predaval je že večkrat in ljudstvo ga vedno

rado poslušaja: kajti govoriti zna iz lastne izkušnje in zna vporabiti ono, kar se je teoretično učil, tudi v praksi. — Sam kmetovavec ve najbolje, kaj je kmetu potreba. Predaval je o gnoju, gnojenju, gnojilskih o rastlinski prehrabi, umetnih gnojilih in sploh o umnem gospodarstvu. Zanimivo predavanje je prepletel z resničnimi dogodki iz kmetijskega življenja, tako da je govor splošno zelo ugajal. Že med govorom so navzočniki večkrat pritrjevali in končno glasno odobraval. Ker je gosp. Goričan želel, naj povprašajo zborovavci o tej ali oni reči, katera bi jim ne bila popolnoma jasna, se je takoj odzvalo več vpraševavcev. Živahen razgovor se je vnel glede zatiranja predenca na deteljših, glede komposta kako dolgo ostane plevelno seme kaljivo, o umetnih gnojilih i. t. d. O vsem je navzoči kmetijski potovalni učitelj izrazil svoje mnenje; izrazili pa so svoje tudi razni navzoči kmetje. Nato je poročal tajnik gosp. Kocbek o delovanju podružnice v letu 1909. Podružnica je imela 69 članov, ki so plačali letnino po 3 K ter dobivali „Gospodarski Glasnik“ brezplačno. Odbor je imel dve seji. Javno poučno zborovanje se je vršilo dne 5. decembra 1909 v Gornjem gradu, na katerem je zanimivo predaval potovalni učitelj gosp. M. Jelovšek o svinjerji. O tej zadevi je obljubil nadaljevanje v spomladi. Subvencioniranega bika je dobil še gosp. Ivan Štiglic, pod. Skok v Radmirju. Na našo prošnjo je dal osrednji odbor še 50 K podpore za vzdrževanje dotičnega bika, ker je bila radi suše 1908. draginja za seno. Enaka prošnja za gosp. Jožefa Božiča ni bila vlishana, ker je bil denar v ta namen že porabljen. Osrednjemu odboru kmetijske družbe in c. kr. politični ekspozituri so se vposlala poročila o stanju pridelkov, zlasti vladi o stanju sena in slame ter storili koraki, da bi dobilo prebivavstvo radi suše državno podporo. — Največ posla in truda je imela podružnica z umetnimi gnojili. Meseca decembra 1908. se je naročil poldrugi vagon Tomaževe žlindre in pol vagona kalijeve soli. Meseca julija 1909. pa en vagon rudninskega superfosfata. Na občnem zboru kmetijske družbe v Gradcu je podružnico zastopal tajnik g. Kocbek. Od 13. do 18. septembra 1909 se je vršil v Mozirju kurz za drenažo, za kar so dobili udeleženci podporo v denarju. Pri nas se ni hotel nihče udeležiti kurza. Meseca novembra se je odposlala peticija gosp. Jož. Mursa na osrednji odbor, da se ne sme vino obdačiti. Čeprav nismo vinorejci, vendar smo podpirali peticijo, ker bi davek plačali tudi mi kot vinopivci. Od osrednjega odbora kmetijske družbe in od zveze kmetijskih zadrug je dobila podružnična knjižnica več knjig. Knjižnica šteje lepo zbirko kmetijskih knjig. Žal, da je večina nemških. Podružnica je tudi podpirala perutninarstvo. Trinajst članov je dobilo po 1 petelina in po 2 kuri starostajerske pasme. Plačali so le prevozne stroške okoli 50 vinarjev. Nadalje je podružnica svojim članom naročila travnata semena in graščico pri že omenjeni zvezi. Za nakup travniške brane je dobila podružnica podporo osrednjega odbora v znesku 40 K. Brana stane 80 K in je v Gornjem gradu ter je na razpolago članom. Končal je tajnik svoje poro-

čilo s sledečimi upoštevanja vrednimi besedami: „Naša kmetijska podružnica ne pozna nobene druge politike nego agrarno. Ona se ne vmešava v nobene volitve i. t. d., ampak hoče le pospeševati kmetijstvo. Vsak kmet in posestnik, ki hoče sebi dobro, naj stopi v naše kolo. Le v slogi je moč!“ Blagajnikovo poročilo izkazuje 2880 K 8 v dohodkov in 2764 K 76 v stroškov, torej ostanka 115 K 32 v. Nato sta pregledovavca računov gosp. Prisljan in gosp. Matjaž ml. pregledala račune ter sta našla vse v redu. Za delegata za glavno zborovanje c. kr. kmetijske družbe v Gradcu se izbereta tajnik gosp. Kocbek in gosp. Matjaž. Sklenili so se sledeči predlogi za glavni zbor c. kr. kmetijske družbe: 1. Osrednji odbor naj upliva na državo in deželo, da se napravi v okolišju podružnice vzorno kmetijsko gospodarstvo. Predlagal in utemeljeval je ta predlog gosp. Matjaž st. (p. d. Presečnik). Bilo bi res velike važnosti, ker bi posestniki na tem vzornem gospodarstvu videli praktične moderne naprave in jih lahko tudi v svojih gospodarstvih uvedli. 2. Podružnica naj predlaga osrednjemu odboru, da pusti preštudirati vprašanje vrboreje v gornjegrajskem okraju in da subvencionira mladeniče našega okraja, ki bi se želeli izvežbati v gojenju vrb in v pletarstvu. Predlagatelj gosp. Šijanec je opozarjal na to, da imamo ob potokih obilo prostora za rejo vrbe. Po zimi pa bi lahko zlasti ubožnejši ljudje pletli koše, košare i. t. d., kar bi jim utegnulo prinesiti marsikak vinar. Upeljala bi se tudi lahko domača industrija: pletarstvo. Sicer pa se tudi vrbovina drago prodaja. Razgovarjali so se navzočniki tudi o nabavi sadnih drevesec, zlasti orehov, in o drugih slučajnostih. Končno je zaključil predsednik občni zbor, ki je zadovoljil vsakogar.

Gospodarske drobtine.

(Nabrane iz raznih gospodarskih in kmetijskih listov.)

Vrednost pepela. Namesto kalijevih umetnih gnojil se rabi tudi pepel za gnojenje travnikov in deteljšč. Pepel ima tudi kalij v sebi in deluje kakor druga kalijeva gnojila. Važno pa je, da ga rabimo v zadostni množini. Zato pa treba, da vemo, koliko kalija ima pepel in koliko ga imata kajnit in kalijeva sol. Pepel iz bukovega lesa ima največ kalija. V 100 kg bukovega pepela, ki je najboljši, je do 15 kg (15%) kalija, toraj nekaj več ko v kajnit, kjer se ga nahaja poprek 12½ kg. Če rabimo na mesto kajnita pepel, potem ga je približno toliko vzeti kakor kajnita. Za 1 ha treba 4000 do 600 kg ali ravno toliko pepela. Pripomniti pa je, da ima pepel tudi nekaj fosforove kisline in apna in da je zaradi tega več vreden ko enaka množina kajnita. Kalijeva sol ima pa v 100 kg 40 kg kalija, zato je treba te soli skoraj trikrat manj ko kajnita ali pepela.

Senice po zimi. Če se v sadunosniku tem živalicam na drevesa pritrjuje hišice, ki so lahko tudi iz drevesne skorje, bodo kmalu vse polne senic, ki vso zimo zelo marljivo pokončujejo razna mrčesa, skrita pod skorjo, in tako sadjarju silno koristijo. Senice loviti in je imeti zaprte, pa se pravi te prekoristne živalice moriti.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Zadružna organizacija štajerskih lastnikov gozdov.

Ker želimo in delamo na to, da bi se kmetijsko zadružništvo razširilo na vse kmetijske pridobitne in produkcijske stroke in da bi se štajerskim kmetovavcem in lastnikom gozdov pomaglo do skupnega nastopanja v obliki zadrug in enakih društev, podajamo v naslednjem načrt, kako bi se lahko omogočila zadružna organizacija štajerskih lastnikov gozdov, ki ga je napisal gospod inženir Alfred Streintz, ki prakticira ravno sedaj pri naši zvezi.

Zadružna organizacija si je v kmetijskih krogih že davno ustvarila trdna tla. Tako je število kmetovavcev, ki še niso spoznali prednosti in koristi kmetijske strokovne združitve, na Štajerskem že davno zelo malo.

V okviru zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem imamo že organizacijo za vnovčevanje žita, krmil, vina, sadja i. t. d.; nekaj časa obstaja in deluje že tudi vnovčevalnica za živino.

Samo lastniki gozdov so zadružno organizacijo doslej odklanjali. Glaven vzrok za to tiči pač v dejstvu, da so merodajni činitelji doslej polagali največ važnosti le na ustanovitev gozdnih zadrug za pospeševanje produkcije (upravnih, oziroma nadzorstvenih zadrug), ki pa delajo svojim članom v prvih letih le stroške in skrbi, ker se uspehi in dobiček pri takih zadrugah pokažejo šele čez leta.

Med gozdnimi zadrugami, ki jih imamo sedaj in med zadrugami za organizacijo prodaje, o katerih hočemo v naslednjem govoriti, pa je zelo velik razloček.

Prve imajo svoje pravne temelje v 16. in 27. poglavju splošnega državljankega zakonika in se ravnaajo tukaj samo po tem, ali se imenujejo „zadruga“ ali pa „društva“; društva pa se najbolj uspešno organizirajo na podlagi zadružne postave z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70 kot pridobitne ali gospodarske zadruga.

Da je gospodarski boj vseh proti vsem zelo škodljiv, to so že davno spoznali vsi krogi trgovine in industrije in posledica tega je, da se vse enake panoge produkcije in trgovine vedno bolj družijo.

Tudi lastniki gozdov že dolgo časa čutijo gospodarsko moč organizacije, ker imajo pri prodaji svojih pridelkov skoro vsepovsodi opraviti z organizirano pre-kupčijo.

Splošne tožbe o slabi ceni lesa, o slabi priliki za prodajo in oderuštvo od strani prekupecev ne bodo utihnile, dokler se lastniki gozdov ne bodo odločili za svojo zadružno organizacijo.

Taka organizacija bi morala biti razdeljena po krajih, deželah in državi, tako da bi imeli krajne, deželne in državno organizacijo. Moč, ki jo ima taka gospodarska organizacija, pa ni edina prednost, ki jo daje svojim članom. Kot take prednosti lahko navedemo še sledeče:

V prvi vrsti pač trgovsko pravilno poslovanje; to bi koristilo najprej srednjim in manjšim lastnikom gozdov, ki navadno nimajo trgovske izobrazbe in pri katerih se ne spleča, da bi si nastavili posebno, trgovsko izobraženo moč.

Zagotovila bi se pravična odmeritev, in ocenitev vrste in kakovosti blaga od upravne zadruga, skupna udeležba pri velikih dobavnih razpisih za državne obrate in odjemavce, tako da bi dobiček, ki ga vtaknejo sedaj v žepu prekupei, ostal lastniku gozda, določila bi se lahko cenejša voznina in vedno bi se naznanjale

cene v mednarodni lesni trgovini. Vse to pa so ugodnosti, ki bi gospodarsko na vsak način zelo ugodno vplivale.

Še dve važni nalogi bodo imele take prodajne zadruga. To je dajanje ali posredovanje predjemov svojim članom za podrt, a še ne prodan les, da se obvaruje lastnik gozda pred prodajami v sili; drugič pa bo treba začeti direkten eksport, ki je edina možnost za uspešno vnovčevanje logarskih izdelkov.

Če se lastniki gozdov ne bodo oprijeli tukaj nasvetovane poti, si svojih slabih razmer in neugodnega položaja nikakor ne bodo popravili. Zato pa upamo, da bodo zgore navedene vrstice v ta namen nekaj pripomogle.

V enem prihodnjih člankov bomo govorili o posebnih koristih, ki bi jih lahko dosegli štajerski lastniki gozdov z združitvijo v močno organizacijo.

II.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca decembra 1909. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 30. novembra 1909	—	—	9,638.858	48	2,424.429	42	—	—
Promet decembra 1909 . . .	468.819	81	498.160	93	201.678	76	118.521	18
Skupaj . . .	468.819	81	10,137.019	41	2,626.108	18	—	—
Proč vračila	—	—	468.819	81	118.521	18	—	—
Stanje dne 31. decembra 1909	—	—	9,668.199	60	2,507.587	—	—	—

B. Druge kmetijske zadruga in društva.

Kmetijske zadruga	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 30. novembra 1909	—	—	1.316	41	1,087.407	37	—	—
Promet decembra 1909 . . .	38	96	26	36	97.794	95	14.780	14
Skupaj . . .	38	96	1.342	77	1,185.202	32	14.780	14
Proč vračila	—	—	38	96	14.780	14	—	—
Stanje dne 31. decembra 1909	—	—	1.303	81	1,170.422	18	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca decembra 1909 K 1,287.180.68

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca

decembra 1909 " 112.640.41

Stanje vseh vlog koncem decembra 1909 " 9,669.503.41

Stanje vsega kredita " " 1909 " 3,678.009.18

Uvoz blaga v decembru 1909 " 527.648.19

Izvoz " " " 1909 " 560.058.18

Skupni promet meseca decembra 1909 K 1,087.706.37

Število pridruženih posojilnih društev koncem decembra 1909: 272.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem decembra 1909: 70.

III.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

1.

Dobava sena in slame.

Ker je zvezi zaradi poverjene akcije proti letošnjemu pomanjkanju krmne in vsled nakupa velikih množin sladkega sena in slame (ovsene in ječmene) mogoče dobivati primerne oferte, pozivljamo vse svoje zadrage članice, ki potrebujejo za svoje člane kako krmo, naj nam kakor hitro je mogoče pošljejo naročila.

Dasi bodo člani potrebovali krmo mogoče šele v mesecih marec in april, vendar je potrebno, da si jo že sedaj zasigurajo.

Torej prosimo, da se nam naj blagovolijo poslati kakor hitro se da naročila z natančno navedenimi naslovi, poštno in železniške postaje in določenim rokom.

Izrečno pa moramo opomniti, da zveza krmne ne daje za znižano ceno, kakor v času pomanjkanja, ampak le za razmeroma nizko dnevno ceno.

2.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu pri Gradcu zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem.

pošilja zajamčeno pristna štajerska

bela in rdeča vina

raznih vrst in letnikov v posodah od 56 l

naprej in v steklenicah po $\frac{7}{10}$ ali $\frac{3}{8}$ l, kakor tudi

sadjevec

domačega pridelka zvezine vzorne kleti v posodah od 56 l naprej.

Osebna naročila se lahko izvrše naravnost pri upravi deželne vzorne kleti v Eggenbergu pri Gradcu, Eckertstraße št. 335 (telefonska številka 1156) razun nedelj in praznikov vsak dan od 8. do 11. in od 1. do 6. ure.

Pismena naročila se naj pošljejo zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem, Gradec, Franzensplatz št. 2.

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovolijo vposlati naravnost družbinl pisarni.

Uradno.

Razglas.

V času od 7. do 18. marca se bodo na deželni vino- in sadjerejski šoli v Mariboru vršili sledeči spomladni tečaji:

1. Učni tečaj za vinorejo in sadjerejo za lastnike vinogradov in sadunosnikov in druge prijatelje teh panog kmetijstva.

2. Učni tečaj za viničarje.

V prvem tečaju se bodo obravnavale najvažnejše stvari iz teh panog gospodarstva teoretično in praktično in stanju današnjega napredka v teh stvareh primerno. Drugi tečaj skuša vzgojiti viničarje za vinorejo in sadjerejo.

V prvem tečaju znaša število udeležencev z všteti učitelji, ki jih bo poslal c. kr. deželni šolski svet, 40, v viničarskem tečaju pa 20.

Prošnjiki za sprejem v viničarski tečaj lahko dobe, kolikor bo za to sredstev na razpolago, tudi podpore. Da pa jih dobijo, morajo v svoji prošnji navesti in si od županstva dati potrditi, da so

1. sami revni posestniki,
2. na domačiji zaposleni sinovi revnih posestnikov ali pa
3. viničarji takih posestnikov.

To potrdilo se mora priložiti že prošnji za sprejem v tečaj in povedati, koliko je prošnik star.

Prošnjiki za sprejem, ki ne zahtevajo nobene podpore, morajo to v svoji prijavi izrečno navesti posebe.

Teoretičen pouk se bo začel 7. marca ob 9. uri dopoldne. Udeleženci na viničarskem tečaju se morajo zbrati pri šoli 7. marca ob 8. uri zjutraj.

Udeleženci pri obeh tečajih morajo prinesiti škarje in cepilne nože s seboj. Lahko pa jih, dobro narejene in primerne, kupijo tudi na zavodu.

Prijave se morajo poslati do 23. februarja podpisnemu zavodu.

Ravnateljstvo deželne šole za sadjerejo in vinorejo.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v		
Celje	50	1350	1150	1050	850	850	950	8	8	8	9	50	
Ormož	50	1350	10	1050	950	8	8	8	8	8	9		
Gradec	50	16	1075	9	967	8	9	8	8	8	9		
Ljubno	50	1650	12	9	9	8	8	8	8	8	8		
Maribor	50	1350	950	850	850	8	8	8	8	8	8		
Ptuj	50	14	950	850	10	8	8	8	8	8	8		
Inomost	50												
Celovec	50	1320	1024		835	860							
Ljubljana	50												
Pešt	50	1240	1009		875								
Solnograd	50	1375	935	8	810	810							
Dunaj	50	1458	1005	803	820	782							
Linc	50											783	

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v	K v		
Celje	50	11	11	4	3	325	250						
Ormož	50	750	12	6	550	4	350						
Gradec	50	10											
Ljubno	50		14	650	6	5	4						
Maribor	50	750	1150	5		325	3						
Ptuj	50	7	13	540	420	420	340						

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmom in slamo od 31. januarja do 6. februarja 1910. Pripeljalo se je 13 vozov s 118 metriskimi stoti sena in 10 vozov s 95 metriskimi stoti slame, in je bil slabše obiskan ko pretečni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 9.50 do K 12.50, sladko od K 10.— do K 13.—; ržena slama od K 7.— do K 8.—; pšenična slama od K 7.— do K 8.—, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K 6.—.

Sejem z rogato živino dne 10. februarja 1910. Prignalo se je 441 volov, 98 bikov, 379 krav, 92 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 7 bikov, 3 krave, — telet; na Gornje Štajersko: 94 volov, 12 bikov, 82 krav, — telet; Predarlberško: 38 volov, 30 bikov, 16 krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na

Češko: — volov, — bikov, 40 krav, — tele v Trst: 2 vola, — bikov, 58 krav, — telet v Švico: 50 volov, 2 bika, — krav, — telet

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 78.— do K 84.— (izjemoma K 90.—), poltolsti od K 64.— do K 76.—, suhi od K 58.— do K 62.—; voli za pitanje od K 60.— do K 66.—; klavne krave, tolste od K 58.— do K 66.—, poltolste od K 46.— do K 56.—, suhe od K 28.— do K 44.—; biki od K 64.— do K 76.—; dojne krave do 4. teleta od K 58.— do K 68.—, črez 4. teleta od K 48.— do K 56.—; breje od K 48.— do K 58.—; mlada živina od K 60.— do K 74.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitavske svinje od K —.— do K —.—

Sejem klavne živine dne 11. februarja 1910. Zaklana živina: 642 telet, 1699 svinj, 5 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.20 do K 1.28; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.30 do K 1.36; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitavske svinje od K 1.46 do K 1.50; ogrske pitavske svinje Ia od K 1.56 do K 1.62; ogrske pitavske svinje IIa od K 1.46 do K 1.56; mesne svinje od K 1.44 do do 1.56, bosnjaške pitavske svinje, debele, od K 1.40 do K 1.48; bosnjaške pitavske svinje, suhe od K 1.40 do K 1.48; ovce od K —.76 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—. Cena se je vsestransko zvišala.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme

Dne 25. februarja v Gradcu (sejem z mlado živino).

Dne 26. februarja v Brežicah (svinjski sejem); v Dobovi*, okr. Brežice; v Lipnici*.

Dne 28. februarja v Tilmiču**, okr. Lipnica.

Dne 1. marca v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni*; na Planini*, okr. Sevnica; v Marnbergu (sejem s konji); v Konjicah*.

Dne 2. marca v Vitanju**, okr. Konjice; na Ptuj; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Pišecah*, okr. Brežice; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Lučanah (sejem z drobnico), okr. Arvež.

Dne 3. marca na Vranskem**, v Oplotnici**, okr. Konjice; v Račah (letni sejem s konji in govedom), okr. Maribor; v Gradcu (sejem z rogato živino in konji); na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Lučanah**, okr. Arvež.

Dne 4. marca v Gradcu (sejem z mlado živino); v Petrovčah**, okr. Celje; na Spodnji Polskavi*, okr. Slov. Bistrica.

Dne 5. marca v Brežicah (svinjski sejem); v Gradcu (letni konjski sejem); v Slovenjem Gradcu*; v Celju*.

Za pokončevanje krtic

v vrtilih, sadunosnikih, na polju in v gozdu je najboljša

Zürnerjeva samodelna past.

Sama se nastavi, vjame 40 do 50 krtic brez kontrole, izorno preskušena, od visokih zavodov priporočana in kupovana. Krasna priznanja. Pod snegom zelo uspešno delujoča, najboljša varnost za drevesa po zimi. 104-1

Prospekt in navodilo za stonj. — 1 past 4 marke 60 pfenigov (5 K 52 v), 5 pasti 21 mark 50 pfenigov (25 K 80 v), pri večjih naročilih velik popust.

Bratje Zürner, Markfleuthen 37, Bavarsko.

Za poskus za stonj.

Stroje za valjenje

za domačo in divjo perutnino, patentirane. 10 let preskušane od K 30.— naprej ima 15-12

G. Mücke
Reisenberg 127 pri Dunaju.

Nadomestek za gumi!

Zamaški iz papirja „Hermetac“ za mlečne kanglje, zavitke masla in sira.
Artur Weinberger
Hodonin. 30—W

Razglas

glede oddaje

subvencijskih ovnov

koroske jezerske pasme.

Ovni se bodo oddajali, kolikor jih bo na razpolago, primernim planinskim rejam po 20 K.

Prošnjiki jih morajo pravilno in redno krmiti in gojiti, ter jih za malo odškodnino dajati tudi drugim rejam na razpolago.

Lastnik jamči za ovna, dokler ni star dveh let, nakar preide popolnoma v njegovo last.

Poslali se bodo najbrže v aprilu ali maju; naročnik mora plačati voznino iz Solčave, postaja Železna Kaplja.

V Gradcu, 1. januarja 1910.

Od osrednjega odbora 25—W
c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Razglas

glede oddaje izvirnega ruskega lanenega semena po subvenciji.

Z izdatno podporo visokega c. kr. poljedelškega ministrstva je osrednjemu odboru tudi letos omogočeno oddajati izvirno rusko laneno seme po nižani ceni 30 v kilogram.

Naročila od štajerskih kmetovavcev sprejema, če se takoj in ob enem nakaže tudi denar, pisarna c. kr. kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3, a jih ne izvršuje obratno, ampak kadar jih je več skupaj.

Če se potrebuje manj ko 5 kg, naj se ob enem naroči tudi za kakega soseda.

Prosimo za točni naslov, pošto in železniško postajo.

V Gradcu, 1. februarja 1910.

Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe.

26—W

Superfosfate

rudninske in živalske, najbolj zanesljivo, izorno in ceno gnojilo s fosforjevo kislino

za vsako zemljo.

Vsebina strogo garantirana. Zajamčen hiter učinek, največji pridelki. 5—12

Za poletne naseve nelzogibno potrebno.

Dalje

amonijakove, kalijeve in solitrove superfosfate

pošiljajo

tvornice za umetna gnojila, trgovci, kmetijske zadruga in društva.

Pisarna: Praga, Prikopy 17.

Za jesensko gnojenje

travnikov, njiv, deteljišč se poleg Tomaževe žlindre, superfosfata in kostne moke neobhodno rabi dodatek

kajnita ali 40% kalijeve soli.

Samo tam, kjer se poleg fosforjeve kisline in dušika daje tudi kalij, je mogoče računati na popolen pridelek.

Kalijeva gnojila (kajnit, 40% kalijevo sol) pošiljajo in prodajajo vse kmetijske podružnice in njih zveze pod pogoji kalijevega sindikata.

Pojasnila in knjižico o porabi vseh gnojil razpošilja brezplačno

kmetijska posredovalnica kalijevega sindikata v Gradcu, Raubergasse št. 11.
27—W

Lepa močna sadna drevesca

jabolke, visokih vrst, kakor: ananas rejnete, šampanjske rejnete, velike štajerske bobovke, kanadske rejnete, cesarjevič Rudolf, štajerske mošancke in košate gruške dobrih vrst oddaja 86-2

graščinska uprava tvrde Iq. Nouackha dediči
Kostrivnica, pošta Podplät pri Poljčanah, Štajersko.

Ure na obroke

dobi vsakdo.

Štv. 72. prava 14 karatna zlata Plaqué ura za gospode ali dame, fino gravirano kolesje na kamenih, K 20.— Ista z dvojnimi pokrovcem K 25.—

Štv. 73. Prava srebrna ura za gospode ali dame, s tremi zelo močnimi srebrnimi pokrovi, obilno gravirana, s sliko konja, jelena, leva ali pokrajine, dobro kolesje, točno regulirana K 30.—

Štv. 74. Zadnja novost: Srebrna osemdnevna remonterka za gospode, ki teče enkrat navita neprenehoma, 8 dni, na rubinih vidno zunaj K 35.—

Štv. 75. Prekrasna tula remonterka za gospode ali dame s 3 pokrovi in pozlačeno krono, zanesljivo kolesje K 18.—

Štv. 76. Niklasta remonterka za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana K 8.—

Cene se razumejo na obroke po 2 K mesečno; pri naročilu pa se mora polovica zneska poslati naprej ali pa plačati po povzetju.

Wiener Uhrenhaus Heinrich Weiss

Dunaj XIV, 1/L. G. 259—24

2 kroni mesečno.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih merjascev.

P. n. člani bodo dobili iz plemenskih vzrejalšč c. kr. kmetijske družbe po meri sredstev, ki so na razpolago, subvencijske merjasce, če bodo poslali pravilno izpolnjene reverze s 30 K za vsakega merjasca potom naših podružnic najpозnejše do 15. marca t. l.

Prošnjiki morajo merjasce pravilno krmiti in gojiti, vpisovati vsak skok in oddajati merjasca za malo odškodnino (ne nad 50 v) tudi za druge prasice na razpolago.

Za merjasca jamčijo, dokler ni star popolnoma 2 leti, na kar preide popolnoma v njihovo last.

Redoma se lahko nastavi v vsakem kraju le po en merjasec, če pa jih je potreba več, mora podružnica to potrditi.

V Gradcu, 1. januarja 1910.

Od osrednjega odbora 24—W
c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Dendrin

v vodi raztopljev drevesni karbolinej najboljšo sredstvo za drevesa.

Vzimalski dobi 1907/08 izorno preskušeno Spričevala, vzorec, prospekti brezplačno.

Karbolineum-Fabrik R. Avenarius Dunaj, III/2, Bechardgasse 14.

Na Štajerskem ga prodajajo: 85—4
v Gradcu: A. F. Kroath, Hauptplatz 6; Lud. Wieser, Kaiserfeldgasse; Ferd. Köller, trgovina s semenjem, Murplatz; v Admontu: G. Gumpelmaier; v Mostu ob Muri: Lud. Hintz; v Burgavu: J. Gortan; v Nemški Bistrici: L. Dewaty; v Loncu: P. Purkarthofer; v Feldbachu: J. Gortan; v Frohnleithnu: J. Höfler; v Fürstenfeldu: A. Hengel; v Gleisdorfu: A. Grogger; v Gross-St. Florianu: H. Kügerl; v Hartbergu: F. C. Kroath; v Köflachu: S. Uray; v Lipnici: A. Kada; v Ljubnem: Lud. Krompl; v Mariboru: H. Schmid & Ch. Spaidel; v Neudavu: J. Gortan; na Ptuj: V. Leposcha; v Pischelsdorfu: A. Berghofer; v Radgoni: Franz Kleinsocheg; v St. Ruperti ob Rabi: A. Rosenberger; v Spielfeldu: M. Polz; v Stainzu: Ernest Kollmann; v Weizu: Jožef Fluk; v Wildonu: Friedrich Unger.

Lekarnarja A. Thierryja balzam

(postavno zavarovan)

pristen edino z nuno kot varstveno znamko.

Dobar zoper žolodčne krče, napetja, zaslužnost, motenje prebave, kašelj, bolezn na pljučih, prsih, hripavost i. t. d. Zunanji čisti rane, lajša bolečine. 12 malih ali 6 velikih steklenic ali 1 posebno velika 5 kron.

Lekarnarja A. Thierryja edino pristna centifolijska maža

neinkuje zanesljivo pri tvorih, ranah in vnetjih, pa naj so še tako stara. 2 dozi 3 krono 60 vinarjev. Pišite lekarni 69—12 „pri angelju varhu“

A. Thierry, Pregrada pri Rogatcu.

Dobita se tudi v večini lekarn.

ICH DIEN

Allein echter Balsam

aus der Schutzengel-Apotheke

des

A. Thierry in Pregrada

bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena.

Posname izorno in ne potrebuje nobenih popravil.

Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok ž njo.

Zajamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek.

Konkurenčne stroje zamenjujemo za „Melotte“. Model 1909 je v marsicem zboljššan. 59—12 Dobri zastopniki zaželjeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofgasse 16.

